

НАУКОВІ ЗАСАДИ РОЗРОБЛЕННЯ КОНЦЕПЦІЇ УПРАВЛІННЯ ІННОВАЦІЙНИМ РОЗВИТКОМ ЗАГАЛЬНООСВІТНЬОГО НАВЧАЛЬНОГО ЗАКЛАДУ

SCIENTIFIC BASIS OF CONCEPTION OF GENERAL EDUCATION INSTITUTION INNOVATIVE DEVELOPMENT

*Онищук Л.А., д. пед. н., голов. наук. спів.
відділу інновацій та стратегій розвитку освіти
Інституту педагогіки НАПН України*

***Анотація.** У тезах представлено алгоритм розроблення концепції, який включає різні етапи формування, узгодження, ранжування, наповнення кількісним змістом, уточнення й ідентифікацію цілей управління інноваційним розвитком загальноосвітнього навчального закладу.*

***Ключові слова:** алгоритм, концепція, етапи.*

***Abstract.** In theses presented algorithm creating of concept that includes various stages of formation, coordination, ranking, quantitative content filling, clarify objectives and identification of aims of innovative development management in a comprehensive educational institution.*

***Keywords:** algorithm, concept, stages.*

Управління інноваційним розвитком загальноосвітнього навчального закладу потребує розроблення концепції - сукупності найбільш істотних елементів теорії (теорій), викладених у конструктивній, прийнятній для практики управління; теорії, переведеної в алгоритм вирішення конкретної проблеми.

У визначеннях поняття «концепція» спільним для них є виокремлення ідей і цілей перспективного розвитку загальноосвітнього навчального закладу. У контексті досліджуваної проблеми термін «концепція» розглядається як початковий етап обґрунтування проблеми управління інноваційним розвитком загальноосвітнього навчального закладу в процесі реалізації ідей загальнодержавної інноваційної освітньої політики; концентрована форма обґрунтування цілей, ідей, проблем і перспективних напрямів інноваційного розвитку загальноосвітнього навчального закладу та засіб щодо його втілення [2].

Розроблення концепції включає різні етапи формування, узгодження, ранжування, наповнення кількісним змістом, уточнення й ідентифікацію цілей зі способами щодо їх досягнення. Зміст концепції має відображати найбільш важливі проблеми інноваційного розвитку загальноосвітнього навчального закладу щодо досягнення цілей, можливі шляхи і

способи розв'язання визначених проблем та основні показники, на основі яких розробляють нормативні документи на перспективу або здійснюють дослідження перспективного розвитку складових означеної системи.

З огляду на вищезазначене термін «проблема» розглядається як об'єктивно існуюча невідповідність між наявним і бажаним станами загальноосвітнього навчального закладу та його окремих підсистем, яка вимагає пошуку та обґрунтування найбільш доцільних способів переходу від фактичного до більш ефективного наміченого стану. У процесі розроблення концепції управління інноваційним розвитком загальноосвітнього навчального закладу слід завбачити потребу в її систематичному удосконаленні та дотриманні поетапності дій.

На першому етапі здійснюється ретроспективний аналіз функціонування загальноосвітнього навчального закладу. Його слід здійснювати цілеспрямовано, керуючись науковими інтересами та освітніми запитами суб'єктів управління, виявляючи суперечності і пріоритетні напрями розвитку загальноосвітнього навчального закладу, позитивні і негативні тенденції розвитку його окремих функціональних елементів (у минулому) та передбачити можливість розвитку в перспективі одних і локалізацію або усунення інших [3].

Важливою в процесі ретроспективного аналізу є оцінка структурних змін у загальноосвітньому навчальному закладі, дотримання принципу пропорційності в процесі розвитку сукупності його взаємодіючих структурних елементів (диспропорції пов'язані зі зниженням ефективності функціонування навчального закладу).

На другому етапі здійснюється прогнозування [1]. Результати переважної більшості прогнозів пов'язані з прийняттям обраного варіанта майбутнього інноваційного розвитку загальноосвітнього навчального закладу як системи або окремих її структурних елементів. Поєднання аналізу його ретроспективного інноваційного розвитку та прогнозу ресурсів щодо реалізації означеного процесу, формує у суб'єктів управління уявлення про потенційну спроможність навчального закладу та сприяє формулюванню номенклатури цілей його перспективного розвитку та їх якісної характеристики.

На третьому етапі проводяться покомпонентні прогнози перспективного розвитку об'єктів управління інноваційним розвитком загальноосвітнього навчального закладу. Крім функціонуючих структурних елементів системи враховуються й ті, які будуть створені в майбутньому з урахуванням сприятливих передумов і ресурсів. Покомпонентні прогнози перспективного розвитку об'єктів управління разом із прогнозами ресурсів є основою для педагогічного прогнозування в управлінні інноваційним розвитком загальноосвітнього навчального закладу. За сукупністю покомпонентних прогнозів розробляються загальні (галузеві) прогнози, які забезпечують узгодження управлінських дій суб'єктів управління на внутрішньошкільному рівні, що спрямовуються на кінцевий результат.

У контексті заявленого слід відмітити, що без попереднього прогнозування неможливо встановити номенклатуру освітньо-виховних цілей загальноосвітнього навчального закладу на перспективу, оскільки їх структура може відрізнитися від тієї, що склалася.

На четвертому етапі узгоджуються можливості інноваційного розвитку загальноосвітнього навчального закладу. Цей процес потребує коригування попередньо розроблених і часткових, і загальних прогнозів, які сприяють збереженню

комплексності інноваційного розвитку загальноосвітнього навчального закладу. Відкорегований зведений прогноз щодо інноваційного розвитку загальноосвітнього навчального закладу перевіряється на відповідність його реальним можливостям. Насамперед необхідно оцінити вплив інноваційного розвитку загальноосвітнього навчального закладу на якість освіти головних суб'єктів навчального виховного процесу.

Отже, визначення цілей і проблем управління інноваційним розвитком загальноосвітнього навчального закладу та основних напрямів щодо їх розв'язання визначають зміст концепції. Її показники та оцінки мають бути достовірними, найбільш повно відображати напрями інноваційного розвитку загальноосвітнього навчального закладу та різні варіанти вирішення управлінських проблем.

ЛІТЕРАТУРА

1. Бестужев-Лада И.В. Поисковое прогнозирование / И.В. Бестужев-Лада. - М., 1984. - 249 с.
2. Толковый словарь по управлению / [сост. С.Н. Петрова]. - М.: Аланс, 1994. - 252 с.
3. Фатхутдинов Р.А. Стратегический менеджмент: Учебное пособие / Фатхутдинов Р.А. - М.: ЗАО «Бизнес-школа Интел-Синтез», 1997. - 304 с.